

VIỆN HÀN LÂM KHOA HỌC XÃ HỘI VIỆT NAM
VIỆN KHOA HỌC XÃ HỘI VÙNG TRUNG BỘ

TẠP CHÍ

KHOA HỌC XÃ HỘI MIỀN TRUNG

Central Vietnamese Review of Social Sciences

04(78) 2022

ISSN 1859-2635

TỔNG BIÊN TẬP

TS. Hoàng Hồng Hiệp

HỘI ĐỒNG BIÊN TẬP

PGS.TS. Bùi Đức Hùng (Chủ tịch)
Viện Khoa học xã hội vùng Trung Bộ

GS.TS. Nguyễn Xuân Thắng
Ủy viên Bộ Chính trị
Học viện Chính trị Quốc gia Hồ Chí Minh

GS.TS. Nguyễn Chí Bền
Viện Văn hóa Nghệ thuật Việt Nam

GS.TS. Trần Thọ Đạt
Trường Đại học Kinh tế Quốc dân

GS.TS. Phạm Văn Đức
Viện Hàn lâm Khoa học xã hội Việt Nam

TS. Hoàng Hồng Hiệp
Viện Khoa học xã hội vùng Trung Bộ

GS.TS. Nguyễn Xuân Kính
Viện Nghiên cứu Văn hóa

GS.TS. Eric Iksoon Im University of Hawaii – Hilo, Hoa Kỳ
--

GS.TS. Đỗ Hoài Nam
Viện Hàn lâm Khoa học xã hội Việt Nam

GS.TS. Vũ Bằng Tâm
University of Hawaii – Hilo, Hoa Kỳ

GS.TS. Nguyễn Quang Thuấn
Viện Hàn lâm Khoa học xã hội Việt Nam

GS.TS. Trần Đăng Xuyên
Trường Đại học Sư phạm Hà Nội

BIÊN TẬP TRỊ SỰ

ThS. Châu Ngọc Hòe
CN. Lưu Thị Diệu Hiền

C V R S S

Tạp chí Khoa học xã hội miền Trung

ISSN 1859 – 2635

Tạp chí ra 2 tháng 1 kỳ

Số 04 năm 2022

Năm thứ mười lăm

Mục lục

Phát triển doanh nghiệp nhỏ và vừa vùng kinh tế trọng điểm miền Trung <i>Hoàng Hồng Hiệp, Châu Ngọc Hòe, Nguyễn Thị Thoa, Nguyễn Ngọc Tuấn</i>	3
Vai trò của ngành dịch vụ logistics đối với phát triển kinh tế ở vùng kinh tế trọng điểm miền Trung <i>Phan Thị Sông Thương, Hồ Thị Kim Thùy, Đỗ Thu Trang</i>	14
Tác động của đại dịch Covid-19 đến tình hình sản xuất kinh doanh của các doanh nghiệp trên địa bàn vùng kinh tế trọng điểm miền Trung, Việt Nam <i>Lương Tình, Nguyễn Hữu Nguyên Xuân, Nguyễn Thanh Tuấn, Nguyễn Hoàng Hiến</i>	26
Các yếu tố ảnh hưởng đến liên kết phát triển kinh tế vùng – Trường hợp vùng Nam Trung Bộ <i>Nguyễn Quốc Toàn, Cung Thị Tuyết Mai, Võ Thanh Tuấn</i>	34
Nhân tố ảnh hưởng đến thu nhập ngư dân quận Sơn Trà, thành phố Đà Nẵng <i>Châu Ngọc Hòe, Nguyễn Hoàng Yến</i>	46
Tiềm năng phát triển du lịch nông nghiệp trên địa bàn huyện Phù Mỹ, tỉnh Bình Định <i>Hoàng Thị Hoài Hương, Nguyễn Thị Thu Thủy</i>	53
Đấu tranh phản bác hoạt động lợi dụng vấn đề chủ quyền biển, đảo để chống phá Đảng, Nhà nước <i>Lê Nhị Hòa</i>	63
Bước đầu tìm hiểu tình hình công nghiệp Đà Nẵng thời Pháp thuộc (1888 - 1945) <i>Dương Thanh Mừng</i>	70
Nghề làm gốm của người Chăm ở làng Bàu Trúc, tỉnh Ninh Thuận <i>Bá Minh Truyền</i>	79

Giấy phép xuất bản số 104/GP – BTTTT cấp ngày 22 tháng 4 năm 2013

Chế bản điện tử tại Viện Khoa học xã hội vùng Trung Bộ; In 250 cuốn khổ 19 x 27cm; Số 04 năm 2022

In tại Công ty TNHH MTV In Tổng hợp Đà Nẵng

Số 2, Lý Thường Kiệt - P. Thạch Thang - Q. Hải Châu - TP. Đà Nẵng * ĐT: 0236.3821038; Nộp lưu chiều tháng 08/2022

Contents

Small and medium enterprises development in the Central key economic region of Viet Nam <i>Hoang Hong Hiep, Chau Ngoc Hoe, Nguyen Thi Thoa, Nguyen Ngoc Tuan</i>	3
Roles of logistics in economic development in the Central key economic zone <i>Phan Thi Song Thuong, Ho Thi Kim Thuy, Do Thu Trang</i>	14
Impact of the Covid-19 pandemic on business activities of enterprises in the Central key economic region of Viet Nam <i>Luong Tinh, Nguyen Huu Nguyen Xuan, Nguyen Thanh Tuan, Nguyen Hoang Hien</i>	26
Determinants of regional economic linkage in the South Central Region of Viet Nam <i>Nguyen Quoc Toan, Cung Thi Tuyet Mai, Vo Thanh Tuan</i>	34
Determinants of fishermen's income in Son Tra district, Da Nang city <i>Chau Ngoc Hoe, Nguyen Hoang Yen</i>	46
Potential for agri-tourism development in Phu My district, Binh Dinh province <i>Hoang Thi Hoai Huong, Nguyen Thi Thu Thuy</i>	53
The struggle to counter with anti-State activities by taking advantage of the sovereignty over sea and islands <i>Le Nhi Hoa</i>	63
An initial study of the industrial situation in Da Nang under the French colonial period (1888 - 1945) <i>Duong Thanh Mung</i>	70
Pottery craft of the Cham people in Bau Truc village, Ninh Thuan province in their livelihood development <i>Ba Minh Truyen</i>	79

Tiềm năng phát triển du lịch nông nghiệp trên địa bàn huyện Phù Mỹ, tỉnh Bình Định

Hoàng Thị Hoài Hương

Trường Đại học Quy Nhơn

Nguyễn Thị Thu Thủy

Hội liên hiệp Phụ nữ tỉnh Bình Định

Email liên hệ: hoangthihoaihuong@qnu.edu.vn

Tóm tắt: Nghiên cứu này phân tích hiện trạng các tiềm năng phát triển du lịch nông nghiệp trên địa bàn huyện Phù Mỹ, tỉnh Bình Định. Nhóm tác giả sử dụng các phương pháp nghiên cứu chủ yếu là phương pháp khảo sát thực địa, phương pháp phỏng vấn chuyên gia, phương pháp điều tra khảo sát, phương pháp phân tích thứ bậc để đánh giá các tiềm năng phát triển du lịch nông nghiệp trên địa bàn dựa trên bốn tiêu chí. Kết quả cho thấy đánh giá tổng thể tiềm năng phát triển du lịch nông nghiệp của huyện Phù Mỹ đạt 3,718/5 điểm với tiêu chí sự sẵn sàng tham gia phát triển du lịch nông nghiệp của cộng đồng dân cư địa phương được đánh giá cao nhất (3,786/5 điểm) tiếp đến là các tiêu chí tài nguyên du lịch nông nghiệp, sự quan tâm phát triển du lịch nông nghiệp của chính quyền địa phương, xu hướng du lịch nông nghiệp và thị trường du lịch nông nghiệp. Nghiên cứu cũng đề xuất một số giải pháp để thúc đẩy phát triển hoạt động du lịch nông nghiệp tại địa phương.

Từ khóa: du lịch nông nghiệp, tiềm năng du lịch, Phù Mỹ, Bình Định

Potential for agri-tourism development in Phu My district, Binh Dinh province

Abstract: This study analyzes the potential for agritourism development in Phu My district, Binh Dinh province. The authors use research methods such as field survey, expert interview, analytical hierarchy process (AHP) to assess the potentialities for developing agri-tourism based on four aspects. The study shows that the potential for agritourism development in Phu My district is assessed at 3,718/5 points overall, in which the criterion of local community's willingness to participate in agritourism development ranks the highest (3.786/5 points), followed by the criteria of agritourism resources, the local government's attention to developing agritourism, the trend of agri-tourism, and the agri-tourism market. The study proposes a number of solutions to promoting agritourism activities in the locality.

Keywords: Agri-tourism; tourism potential; Phu My; Binh Dinh

Ngày nhận bài: 01/7/2022

Ngày duyệt đăng: 10/8/2022

1. Đặt vấn đề

Phù Mỹ là một huyện đồng bằng ven biển nằm ở phía Bắc của tỉnh Bình Định, nằm trong quy hoạch tổng thể phát triển du lịch tỉnh Bình Định đến năm 2020, tầm nhìn đến năm 2030. Trên địa bàn huyện Phù Mỹ hiện nay có nhiều làng nghề truyền thống gắn với nền nông nghiệp và cộng đồng dân cư địa phương. Trong đó, làng nghề Bí đao khổng lồ Mỹ Thọ là một trong bốn làng nghề được tỉnh Bình Định chọn làm thí điểm phát triển du lịch làng nghề truyền thống. Ngoài ra, những nét đặc sắc trong văn hóa ẩm thực và thắng cảnh thiên nhiên đều là những yếu tố tiềm năng để huyện Phù Mỹ thu hút khách du lịch. Tuy nhiên, ngành du

lich nông nghiệp tại địa phương mặc dù đã đạt được một số kết quả trong vài năm qua nhưng chưa đạt được tốc độ phát triển cao và chưa thực sự đóng góp nhiều vào phát triển kinh tế địa phương. Vì vậy, việc tìm hiểu một cách toàn diện những tiềm năng cũng như đánh giá của các bên liên quan về du lịch nông nghiệp trên địa bàn huyện là cần thiết để làm cơ sở cho huyện Phù Mỹ tìm ra những giải pháp thúc đẩy phát triển du lịch nông nghiệp tại địa phương.

2. Tổng quan nghiên cứu

Với nhiều quốc gia, du lịch nông nghiệp được xem là một trong những giải pháp để phát triển kinh tế bền vững. Có nhiều nhà nghiên cứu đã đề cập đến thuật ngữ “du lịch nông nghiệp” như Christine Tew (2010) cho rằng du lịch nông nghiệp là một thuật ngữ dùng để chỉ hoạt động tham quan trang trại hoặc các quá trình sản xuất nông nghiệp, kinh doanh nông nghiệp với mục đích nhận thức, sở thích, giáo dục hoặc nghỉ dưỡng, bao hàm trong đó cả tài nguyên nông nghiệp, tài nguyên tự nhiên và tài nguyên nhân văn.

David Preece (2015) cho rằng “du lịch nông nghiệp là hoạt động của các doanh nghiệp nông nghiệp và của cộng đồng nhằm giới thiệu với du khách về quá trình sản xuất và các di sản nông nghiệp của vùng nông thôn.

Bên cạnh đó, có nhiều nghiên cứu đánh giá tiềm năng của du lịch nông nghiệp, du lịch nông thôn hay tài nguyên du lịch của một địa phương cụ thể với những thang đo, tiêu chí khác nhau. Hoàng Thị Thu Hương & Trương Quang Hải (2016) sử dụng phương pháp phân tích thứ bậc (AHP) và hệ thống thông tin địa lý (GIS) để đánh giá tổng hợp tài nguyên du lịch Tây Nguyên với 13 chỉ tiêu gồm: giá trị thẩm mỹ nghệ thuật, giá trị giải trí, giá trị văn hóa-lịch sử, giá trị khoa học, giá trị đa dạng sinh học, qui mô điểm du lịch, mùa vụ du lịch, khả năng liên kết với các điểm du lịch khác, khả năng tiếp cận, khoảng cách từ điểm du lịch đến trung tâm thành phố, chất lượng cơ sở lưu trú, chất lượng cơ sở ăn uống và chất lượng lao động dịch vụ. Các chỉ tiêu này được chia thành 2 nhóm: nhóm chỉ tiêu phản ánh tiềm năng nội lực và nhóm chỉ tiêu phản ánh tiềm năng ngoại lực. Kết quả cho thấy, các chỉ tiêu thể hiện tiềm năng nội lực đóng vai trò quan trọng hơn các chỉ tiêu về tiềm năng ngoại lực. Kết quả cũng cho thấy Đà Lạt là thành phố có tiềm năng cao nhất cho phát triển du lịch, đây có thể coi là cực phát triển du lịch của Tây Nguyên. Ngoài ra có một số khu vực có tiềm năng phát triển du lịch ở mức trung bình như huyện Đức Trọng (Lâm Đồng); Đắk Glong (Đắk Nông); Buôn Đôn, TP. Buôn Ma Thuột.

Theo Phạm Văn Hậu (2017), các chỉ báo đánh giá tiềm năng phát triển du lịch nông thôn bao gồm: vị trí địa lý, tài nguyên du lịch nông thôn, cơ sở hạ tầng- vật chất kỹ thuật cho phát triển du lịch; xu hướng phát triển du lịch nông thôn và thị trường du lịch nông thôn; khả năng đáp ứng của tài nguyên, không gian, loại sản phẩm và loại hình du lịch nông thôn; sự tham gia hoạt động của cộng đồng dân cư địa phương. Bùi Thị Lan Hương (2017) đã dùng phương pháp đánh giá tổng hợp dựa trên mô hình đánh giá đa tiêu chí vừa xây dựng để đánh giá tiềm năng phát triển du lịch nông thôn vùng kinh tế trọng điểm phía Nam ở trên 8 khía cạnh. Kết quả nghiên cứu cho thấy, tiềm năng phát triển du lịch nông thôn vùng kinh tế trọng điểm phía Nam không cao, chỉ ở mức trung bình mặc dù: điều kiện tài nguyên chung, điều kiện hình thành và phát sinh nguồn du khách, điều kiện hạ tầng giao thông và các điều kiện khác về cơ sở hạ tầng kỹ thuật phục vụ du lịch đều phát triển ở mức khá cao, không gian sản xuất nông nghiệp và không gian cư trú nông thôn có cơ hội cao trong tham gia du lịch. Nhưng, sự sẵn sàng của người dân và cộng đồng trong các không gian này còn ở mức thấp và đặc biệt là môi trường pháp lý, thể chế, để du lịch nông thôn vận hành và hoạt động chưa hình thành.

Nguyễn Hoàng Hiếu và cộng sự (2020) với mục đích đưa ra những chiến lược phát triển và mô hình triển khai dựa trên sáu nhóm nhân tố để phân tích tiềm năng phát triển của du

lich nông nghiệp bao gồm (1) nhu cầu thị trường (khách hàng), (2) nguồn nhân lực, (3) nguồn nguyên liệu, (4) giao thông, (5) các tiện ích có liên quan, và (6) nguồn tài chính. Thông qua việc phân tích một tình huống và vận dụng kết hợp phương pháp MCDS (phân tích đa tiêu chí hỗ trợ ra quyết định) nằm trong phạm vi phân tích của mô hình SWOT để đánh giá một cách có hệ thống các yếu tố để tìm ra các chiến lược và mô hình phát triển du lịch nông nghiệp. Kết quả phân tích dữ liệu cũng cho thấy các cơ quan nhà nước và các chủ trang trại khẳng định tầm quan trọng của việc triển khai hoạt động du lịch nông nghiệp. Tuy nhiên trên thực tế, các trang trại vẫn chưa khai thác triệt để lợi ích của hoạt động này.

Dựa trên cơ sở các nghiên cứu trước, nghiên cứu này sẽ đánh giá tiềm năng du lịch trên các khía cạnh: tài nguyên du lịch nông nghiệp, xu hướng phát triển du lịch nông nghiệp và thị trường du lịch nông nghiệp, sự sẵn sàng tham gia phát triển du lịch nông nghiệp của cộng đồng địa phương, sự quan tâm phát triển du lịch nông nghiệp của chính quyền địa phương.

3. Phương pháp nghiên cứu

Phương pháp khảo sát thực địa

Nhóm nghiên cứu tiến hành khảo sát thực địa tại địa bàn nghiên cứu là các huyện, thị xã phía bắc tỉnh Bình Định. Từ khảo sát thực địa nhóm nghiên cứu quan sát, phân tích và tổng hợp về các tiềm năng du lịch của địa phương và bổ sung, chỉnh sửa, cập nhật số liệu, thông tin đã thu thập.

Phương pháp phỏng vấn chuyên gia

Nhóm nghiên cứu lấy ý kiến của các chuyên gia về các tiêu chí, thang đo đánh giá tiềm năng phát triển du lịch của địa phương và mức độ quan trọng của các tiêu chí này thông qua thảo luận nhóm chuyên gia và gửi phiếu khảo sát đến từng chuyên gia. Cụ thể có 15 chuyên gia được thảo luận và lấy ý kiến là cán bộ các sở, ban ngành liên quan; đại diện chính quyền địa phương và các giảng viên trường đại học.

Phương pháp điều tra khảo sát

Nhóm nghiên cứu đã thực hiện khảo sát với người dân địa phương và chính quyền địa phương tại các xã trên địa bàn huyện Phù Mỹ, tỉnh Bình Định để xem xét những đánh giá của họ đối với tiềm năng phát triển du lịch tại địa phương. Nhóm nghiên cứu khảo sát 100 người, sau quá trình làm sạch phiếu trả lời thu được 81 phiếu hợp lệ để đưa vào phân tích. Thông số cụ thể như sau:

Bảng 1. Thống kê dữ liệu phân tích

Đối tượng	Số lượng phân tích	Tỷ lệ phần trăm
Chính quyền địa phương	12	15%
Cư dân địa phương	69	85%

(Nguồn: Thống kê từ kết quả điều tra khảo sát)

Tổng số phiếu khảo sát cư dân địa phương được đưa vào phân tích là 69 phiếu. Trong đó phần lớn cư dân có thời gian sinh sống tại địa phương là hơn 10 năm chiếm 97,1%, dưới 10 năm chiếm 2,9%. Tổng số phiếu khảo sát chính quyền địa phương được đưa vào phân tích là 12 phiếu; các đối tượng khảo sát có thời gian công tác tại địa phương trên 20 năm là 50%.

Phương pháp phân tích thứ bậc (AHP)

Nghiên cứu sử dụng phương pháp AHP để tổng hợp và phân tích dữ liệu theo các bước sau: Xác định các mục tiêu cụ thể, các tiêu chí đánh giá; tính toán trọng số của các tiêu chí; tính toán mức độ ưu tiên cho từng phương án; tính điểm và lựa chọn phương án để đưa vào xây dựng bảng hỏi và phân tích dữ liệu.

4. Kết quả nghiên cứu

4.1. Hiện trạng tiềm năng phát triển du lịch nông nghiệp trên địa bàn huyện Phù Mỹ, tỉnh Bình Định

4.1.1. Tài nguyên thiên nhiên

Huyện Phù Mỹ có địa hình dốc và phức tạp gồm đồi núi, đồng bằng, có sông hồ, đầm nước ngọt, nước mặn và 35 km bờ biển gồm có 05 đảo nhỏ không có người sinh sống. Phía Bắc huyện có đầm Trà Ổ rộng khoảng 1.200 ha, là đầm nước ngọt lớn nhất của tỉnh Bình Định được Thủ tướng Chính phủ ký quyết định công nhận là khu bảo tồn vùng nước nội địa giữ vai trò quan trọng về môi trường tự nhiên và phát triển kinh tế xã hội của các xã ven đầm. Đầm Trà Ổ hiện đang là một điểm thu hút được nhiều sự quan tâm của du khách bởi không khí trong lành, thắng cảnh đẹp và phù hợp để phát triển loại hình du lịch nông nghiệp trải nghiệm cuộc sống quê như chèo ghe, thả lưới bắt cá, tôm, rạm trên đầm, tự hái rau, câu cá.

Bên cạnh đó, tài nguyên biển cũng là một thế mạnh của huyện Phù Mỹ với một vùng ven biển kéo dài từ Vĩnh Lợi (Mỹ Thành) đến Hà Ra (Mỹ Đức). Một số địa điểm thu hút nhiều khách tham quan như thắng cảnh Mũi Rồng, Bãi Bàng, Hải Đăng, thuộc thôn Tân Phụng, xã Mỹ Thọ. Vùng ven biển Phù Mỹ cũng có nhiều bãi cát dài trong đó có bãi cát từ Xuân Thạnh (Mỹ An) qua (Mỹ Thắng) đến (Mỹ Đức) là dài nhất, phù hợp với phát triển các loại hình du lịch ven biển.

4.1.2. Tài nguyên nhân văn

Huyện Phù Mỹ có một số địa chỉ tâm linh với cảnh quan đẹp và thuận lợi cho khách tham quan như Thiên sanh Thạch tự (chùa Hang) ở xã Mỹ Hòa, Trung tâm Văn hóa Tâm linh Mỹ Châu (rộng 48,5 ha, hiện nay đang triển khai hạng mục giải phóng mặt bằng) ở giữa có Đình Vạn An, chùa Quan Âm... là một trong những đình, chùa lớn của huyện. Danh mục di tích lịch sử – văn hóa và danh thắng trên địa bàn huyện Phù Mỹ khá phong phú (bảng 2). Trong các di tích trên địa bàn huyện chủ yếu là các di tích lịch sử cách mạng, trong đó có 01 di tích cấp quốc gia là Chiến thắng Đèo Nhông. Ở đây hàng năm vào ngày mùng 5 tháng giêng âm lịch diễn ra lễ hội Chiến thắng Đèo Nhông – Dương Liễu, đặc biệt phần hội của có rất nhiều hoạt động nghệ thuật, thể dục thể thao, trò chơi dân gian đặc sắc và thu hút đông đảo nhân dân tham gia. Ngoài ra, các di tích còn lại đều được xem xét và công nhận di tích cấp tỉnh.

Bảng 2. Danh mục di tích lịch sử – văn hóa và danh thắng trên địa bàn huyện Phù Mỹ

TT	Tên di tích	Địa điểm	Cấp xếp hạng	Loại hình di tích
1	Chiến thắng Đèo Nhông	Xã Mỹ Phong	Quốc gia	Lịch sử cách mạng
2	Cầu Bình Trị-Đập Cây Kê	Xã Mỹ Quang	Cấp tỉnh	Lịch sử cách mạng
3	Vụ thảm sát thôn 10	Xã Mỹ Thắng	Cấp tỉnh	Lịch sử cách mạng
4	Vụ thảm sát Gò Vàng	Xã Mỹ Hòa	Cấp tỉnh	Lịch sử cách mạng
5	Chiến thắng Gò Cốt	Xã Mỹ Đức	Cấp tỉnh	Lịch sử cách mạng
6	Chiến thắng Đồi Miếu	Xã Mỹ Chánh	Cấp tỉnh	Lịch sử cách mạng
7	Chiến thắng Cầu Cương	Xã Mỹ Hiệp	Cấp tỉnh	Lịch sử cách mạng
8	Căn cứ Hồ Đá Bàn	Xã Mỹ An	Cấp tỉnh	Lịch sử cách mạng
9	Nơi yên nghỉ của nhà yêu nước Bùi Diễm	Xã Mỹ Hòa	Cấp tỉnh	Lịch sử
10	Núi Mun	Xã Mỹ Tài	Cấp tỉnh	Lịch sử cách mạng
11	Đình Vạn An	Xã Mỹ Châu	Cấp tỉnh	Lịch sử
12	Cửa khẩu Đèo Ngụy - Dốc Dài	Xã Mỹ Hiệp	Cấp tỉnh	Lịch sử cách mạng
13	Hòn Đụn	Xã Mỹ Thọ	Cấp tỉnh	Lịch sử cách mạng

(Nguồn: Vũ Đình Chiến, *Đánh giá điều kiện tự nhiên và tài nguyên phục vụ phát triển du lịch tỉnh Bình Định theo hướng bền vững*, 2021)

4.1.3. Làng nghề và sản vật địa phương

Đến năm 2020, Phù Mỹ có 9 làng nghề với gần 900 hộ tham gia sản xuất, giải quyết việc làm cho hơn 1500 lao động. Làng Bí đao khổng lồ thuộc xã Mỹ Thọ, huyện Phù Mỹ là 1 trong 4 làng nghề được tỉnh Bình Định chọn làm thí điểm phát triển du lịch làng nghề truyền thống. Điều thu hút du khách đến tham quan, tìm hiểu làng nghề Bí đao khổng lồ Mỹ Thọ là những trái bí đao đạt trọng lượng từ 50-80kg. Bên cạnh đó, một số loại hình đi kèm với việc tham quan như chế biến trà bí đao, mút bí đao cũng được du khách rất yêu thích.

Trong đề án thí điểm phát triển du lịch tại các làng nghề truyền thống trên địa bàn tỉnh Bình Định đến năm 2025 (Số 3027/QĐ-UBND ban hành ngày 27/08/2019 của UBND tỉnh Bình Định) định hướng phát triển làng nghề Bí đao Mỹ Thọ gắn với các tuyến điểm du lịch như sau:

Bảng 3. Tuyến, điểm du lịch và sản phẩm du lịch chính gắn với làng nghề Bí đao Mỹ Thọ

Tuyến, điểm du lịch chính	Sản phẩm du lịch
- Cụm du lịch phía bắc tỉnh : chiến thắng Đèo Nhông, Dương Liễu, Chùa Hang, đầm Trà Ổ - Tuyến Hoài Nhơn – Phù Mỹ ven biển : Mũi Vi Rồng – Tân Phụng, Gành Hoài Hải, biển Tam Quan Bắc	- Homestay - Tham quan làng nghề (bằng xe đạp, đi bộ, ghé thăm các hộ gia đình trồng bí, các điểm du lịch lân cận) - Trải nghiệm hoạt động du lịch (du khách được chủ nhà hướng dẫn tham gia vào những hoạt động nông nghiệp trong gia đình như trồng bí, trồng rau,... đồng thời khách cũng được hướng dẫn hái rau, chế biến bữa trưa tối,...) - Du lịch ẩm thực (làm các món ăn từ bí đao) - Du lịch mua sắm giải trí - Giao lưu văn nghệ

(Nguồn : Đề án thí điểm phát triển du lịch tại các làng nghề truyền thống trên địa bàn tỉnh Bình Định đến năm 2025)

Bên cạnh đó, địa phương này còn nổi tiếng với Nếp Chánh Trạch Mỹ Thọ - được gọi là nếp 3 tháng, nếp bầu Chánh Trạch được trồng tại thôn Chánh Trạch, xã Mỹ Thọ, huyện Phù Mỹ - đây là sản phẩm đặc trưng của địa phương, được cấp chứng nhận nhãn hiệu tập thể. Nếp Chánh Trạch Mỹ Thọ nổi tiếng thơm, dẻo, hạt to tròn. Nếp Chánh Trạch Mỹ Thọ được dùng chế biến nhiều món bánh ngon như bánh ít, bánh hổng, bánh tét; đặc biệt là dùng để ủ rượu rất thơm ngon.

Ngành nghề thủ công ở Phù Mỹ cũng khá đa dạng, nhiều nơi đã hình thành vùng sản xuất tập trung sử dụng nguyên vật liệu địa phương như: chế biến nước mắm ở Mỹ Thọ, chế biến xơ dừa ở Mỹ Lợi, sản xuất đồ mây tre, đan lát ở Mỹ Trinh, Mỹ Tài, sản xuất đồ sành sứ ở Mỹ Quang.... Bên cạnh đó còn có hai làng nghề sản xuất tập trung chế biến hải sản khô xuất khẩu ở Mỹ An (11,8ha) và xã Mỹ Thọ (17,3ha).

Bảng 4. Một số làng nghề nổi tiếng trên địa bàn huyện Phù Mỹ

STT	Tên làng nghề	Địa chỉ
1	Làng nghề đan tre thôn Vĩnh Nhơn	Xã Mỹ Tài
2	Làng nghề gốm Lò Nồi	Thị trấn Phù Mỹ
3	Làng nghề sản xuất bánh mỳ chà	Xã Mỹ Tài
4	Làng nghề thảm xơ dừa	Xã Mỹ Lợi
5	Làng nghề dệt chiếu cói	Xã Mỹ Thắng

(Nguồn: Tổng hợp của nhóm tác giả)

Văn hóa ẩm thực của huyện cũng phong phú và mang tính đặc trưng của địa phương. Huyện chú trọng phát triển ẩm thực như: Bún tôm rạm Phù Mỹ, bánh tráng mỳ chà Mỹ Hội, xà Mỹ Tài...đây cũng là một thế mạnh để thu hút du khách của khu vực này.

Ngoài ra, huyện Phù Mỹ có cơ sở hạ tầng giao thông, cơ sở hạ tầng trường học, y tế, cơ sở vật chất văn hóa, trung tâm thương mại, bưu điện thông tin phát triển; môi trường và cảnh quan nông thôn sáng, xanh, sạch, đẹp; hệ thống chính trị, tiếp cận pháp luật và các tổ chức đoàn thể hoạt động hiệu quả. Đến năm 2021, toàn huyện Phù Mỹ có 9/19 thị trấn, xã đạt chuẩn nông thôn mới.

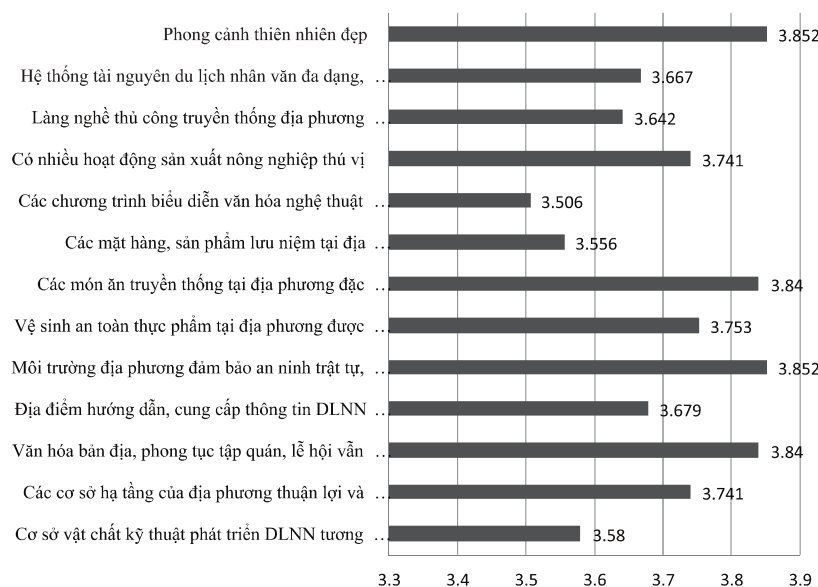
4.2. Kết quả khảo sát đánh giá tiềm năng phát triển du lịch nông nghiệp trên địa bàn huyện Phù Mỹ

4.2.1. Tiêu chí đánh giá tài nguyên du lịch nông nghiệp của địa phương

Kết quả khảo sát cho thấy cả chính quyền và cư dân địa phương đều đánh giá khá cao về tài nguyên du lịch nông nghiệp tại địa phương, đặc biệt là phong cảnh thiên nhiên đẹp (với điểm trung bình là 3,852/5 điểm), các món ăn truyền thống đặc sắc, hấp dẫn (3,840/5 điểm) và sự ổn định của an ninh trật tự (3,852/5 điểm), đây là những yếu tố tiềm năng để phát triển du lịch nông nghiệp, nông thôn của huyện Phù Mỹ. Các khía cạnh để phát triển du lịch nông nghiệp như kết cấu hạ tầng của địa phương, kết cấu hạ tầng phục vụ du lịch nông nghiệp, tài nguyên tự nhiên, tài nguyên nhân văn, các sản vật và ẩm thực địa phương đều được đánh giá cao (giá trị trung bình trên 3,5 điểm).

Tuy nhiên để thu hút nhiều du khách hơn thì địa phương cũng cần cải thiện cơ sở vật chất kỹ thuật, đầu tư thêm các mặt hàng, sản phẩm lưu niệm đa dạng phong phú hơn đồng thời tổ chức các buổi biểu diễn văn hóa nghệ thuật dân tộc đặc sắc hơn nhằm tạo điểm nhấn cho điểm du lịch.

Hình 1. Thống kê các thang đo của tiêu chí tài nguyên du lịch nông nghiệp Phù Mỹ

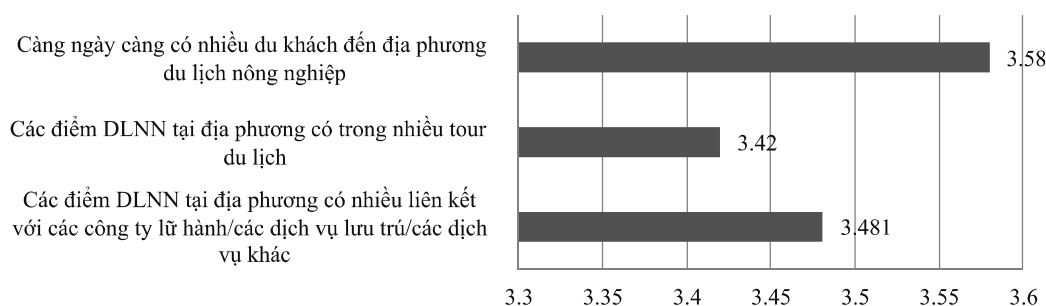
(Nguồn: Tính toán từ kết quả điều tra khảo sát)

4.2.2. Tiêu chí đánh giá xu hướng phát triển du lịch nông nghiệp và thị trường du lịch nông nghiệp

Đối với tiêu chí xu hướng phát triển du lịch nông nghiệp và thị trường du lịch nông nghiệp của địa phương thì dưới sự đánh giá của chính quyền và dân cư địa phương cho thấy

ngày càng có nhiều du khách có nhu cầu đến địa phương trải nghiệm du lịch nông nghiệp tại huyện Phù Mỹ. Một số doanh nghiệp đã mở tour về Phù Mỹ, dịch vụ du lịch nông nghiệp dần phát triển và có nhiều tín hiệu khả quan. Các công ty du lịch tiến hành khai thác tiềm năng du lịch ở địa phương, hoạch định tuyến, điểm du lịch và phối hợp với bà con, xem họ như đối tác để cùng làm du lịch, kết hợp với nhiều hộ ở các làng nghề đưa khách đến tham quan cũng như quảng bá các sản phẩm của các làng nghề này như làng bí đao khổng lồ, làng bánh tráng mỳ...

Hình 2. Thống kê các thang đo của tiêu chí xu hướng phát triển du lịch nông nghiệp tại huyện Phù Mỹ

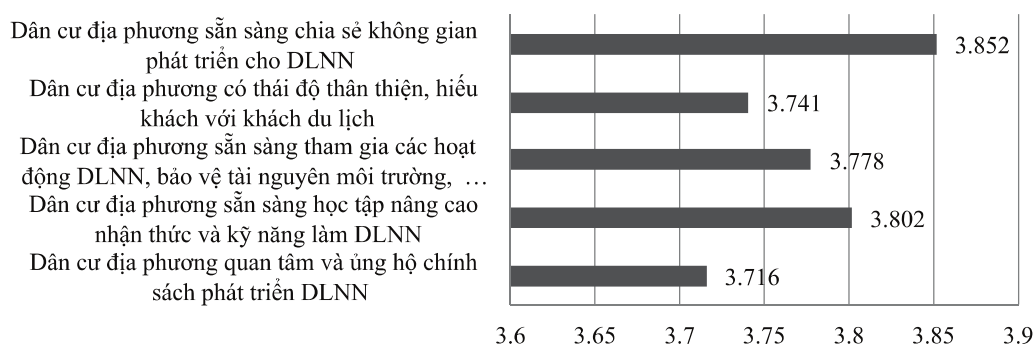
(Nguồn: Tính toán từ kết quả điều tra khảo sát)

Như vậy, trong thời gian tới, huyện Phù Mỹ nên tiếp tục đẩy mạnh việc liên kết các điểm du lịch của địa phương với các công ty lữ hành, cũng như xây dựng thêm các tour du lịch nông nghiệp để thu hút khách du lịch.

4.2.3. Tiêu chí đánh giá sự sẵn sàng tham gia phát triển du lịch nông nghiệp của cộng đồng địa phương

Khi được hỏi có biết đến cụm từ “du lịch nông nghiệp” chưa thì có 52,2% số người được hỏi chưa nghe đến cụm từ này. Như vậy, vẫn còn một bộ phận lớn người dân chưa thực sự hiểu rõ về du lịch nông nghiệp để có thể hỗ trợ một cách tích cực cho hoạt động này. Tuy nhiên, khi được các thành viên trong nhóm nghiên cứu giải thích một cách rõ ràng về “du lịch nông nghiệp” thì có đến 63,8% số người được hỏi mong muốn tham gia vào lĩnh vực này, 20,3% quyết định không tham gia và 15,9% trả lời “chưa biết”. Một số lý do được đưa ra cho câu trả lời “chưa biết” đó là chưa có điều kiện, chưa tìm hiểu, kinh tế chưa ổn định. Tuy nhiên, câu trả lời nhiều nhất là do chưa hiểu rõ lĩnh vực này (8/11 người chọn “chưa biết” nêu lý do này). Như vậy, để người dân Phù Mỹ sẵn sàng hơn trong việc tham gia hoặc ủng hộ du lịch nông nghiệp tại địa phương thì việc phổ biến các thông tin để người dân tiếp cận là một vấn đề quan trọng

Hình 3. Thống kê các thang đo của tiêu chí sự sẵn sàng của cộng đồng địa phương tại huyện Phù Mỹ

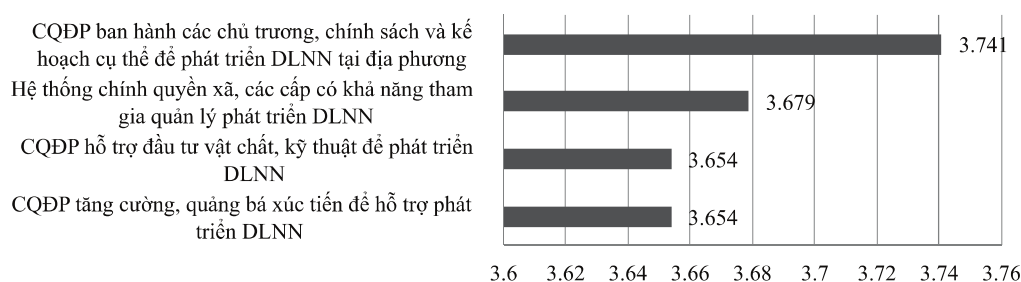
(Nguồn: Tính toán từ kết quả điều tra khảo sát)

Kết quả khảo sát cũng cho thấy dân cư địa phương tại Phù Mỹ đều sẵn sàng tham gia, ủng hộ phát triển du lịch nông nghiệp cũng như sẵn sàng chia sẻ không gian cho phát triển du lịch nông nghiệp, sẵn sàng học tập nâng cao nhận thức và kỹ năng làm du lịch nông nghiệp. Ngoài ra, người dân huyện Phù Mỹ cũng sẵn sàng tham gia bảo vệ tài nguyên môi trường, bảo tồn, duy trì phong tục tập quán cũng như dân cư địa phương quan tâm và ủng hộ chính sách phát triển du lịch nông nghiệp và có thái độ thân thiện, hiếu khách với khách du lịch.

4.2.4. Tiêu chí đánh giá sự quan tâm phát triển du lịch nông nghiệp của chính quyền địa phương

Sự quan tâm của chính quyền địa phương đóng vai trò quan trọng trong phát triển du lịch nông nghiệp tại một địa phương. Kết quả khảo sát cho thấy chính quyền địa phương huyện Phù Mỹ đã tích cực ban hành các chủ trương, chính sách và kế hoạch cụ thể nhằm phát triển du lịch nông nghiệp (điểm đánh giá 3,741). Ngoài ra, hệ thống chính quyền xã, các cấp cũng có khả năng tham gia quản lý phát triển du lịch nông nghiệp tại địa phương. Bên cạnh đó các đối tượng khảo sát cũng đánh giá cao hoạt động hỗ trợ đầu tư vật chất, kỹ thuật để phát triển du lịch nông nghiệp và tăng cường, quảng bá xúc tiến để hỗ trợ phát triển du lịch nông nghiệp (đánh giá 3,654 điểm).

Hình 4. Thống kê các thang đo của tiêu chí chỉ sự quan tâm phát triển du lịch nông nghiệp của chính quyền địa phương tại huyện Phù Mỹ

(Nguồn: Tính toán từ kết quả điều tra khảo sát)

4.2.5. Đánh giá chung về tiềm năng phát triển du lịch nông nghiệp tại huyện Phù Mỹ

Với kết quả khảo sát, nhóm nghiên cứu tổng hợp giá trị trung bình của 4 tiêu chí đánh giá tiềm năng du lịch nông nghiệp tại huyện Phù Mỹ tỉnh Bình Định như sau :

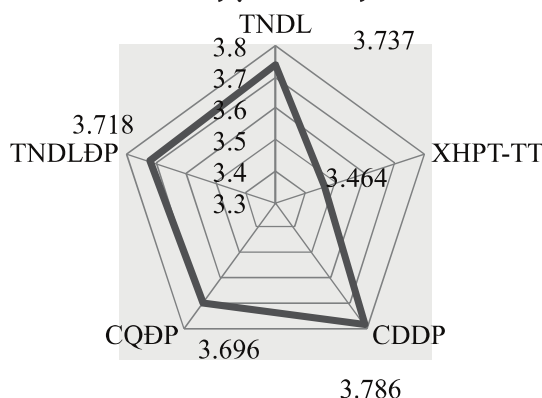
Bảng 5. Giá trị trung bình của các tiêu chí

Tiêu chí	Ký hiệu	Đánh giá
Tài nguyên du lịch nông nghiệp	TNDL	3,737
Xu hướng du lịch nông nghiệp và thị trường du lịch nông nghiệp	XHPT_TT	3,464
Sự sẵn sàng tham gia phát triển du lịch nông nghiệp của cộng đồng dân cư địa phương	CĐDP	3,786
Sự quan tâm phát triển du lịch nông nghiệp của chính quyền địa phương	CQĐP	3,696
Đánh giá tổng thể tiềm năng du lịch nông nghiệp của địa phương	TNDLĐP	3,718

(Nguồn: Tính toán từ kết quả điều tra khảo sát)

Các thông số trong bảng trên được đưa vào để vẽ sơ đồ thể hiện tiềm năng phát triển du lịch nông nghiệp huyện Phù Mỹ ở dưới đây.

Hình 5. Sơ đồ mạng các tiêu chí đánh giá tiềm năng phát triển du lịch nông nghiệp huyện Phù Mỹ

(Nguồn: Tính toán từ kết quả điều tra khảo sát)

Ta có thể thấy điểm trung bình của các khía cạnh tài nguyên du lịch, xu hướng phát triển du lịch nông nghiệp, sự ủng hộ của người dân địa phương và sự quan tâm của chính quyền địa phương nằm trong khoảng từ 3,464 đến 3,786 điểm. Đánh giá tổng thể tiềm năng phát triển du lịch nông nghiệp tại địa phương tổng thể trên bốn khía cạnh là 3,718/5 điểm. Điều này cho thấy cư dân địa phương và chính quyền địa phương đều đồng ý rằng huyện Phù Mỹ có đầy đủ các yếu tố để phát triển du lịch nông nghiệp.

5. Kết luận và kiến nghị

Tài nguyên du lịch nông nghiệp của huyện Phù Mỹ, tỉnh Bình Định được người dân và chính quyền địa phương đánh giá cao với phong cảnh thiên nhiên đẹp, các món ăn truyền thống đặc sắc. Tuy nhiên, cơ sở vật chất kỹ thuật phục vụ du lịch hay các mặt hàng, sản phẩm lưu niệm còn hạn chế sẽ là những điểm yếu cho phát triển du lịch nông nghiệp trên địa bàn. Bên cạnh đó, mặc dù nhu cầu du lịch nông nghiệp tại địa phương có những tín hiệu tích cực nhưng các điểm du lịch nông nghiệp tại địa phương chưa có trong nhiều tour du lịch và còn những hạn chế trong liên kết với các công ty lữ hành/các dịch vụ lưu trú/ dịch vụ khác cũng là những nhược điểm trong phát triển du lịch nông nghiệp tại địa phương. Ngoài ra, sự sẵn sàng tham gia phát triển du lịch nông nghiệp của cộng đồng dân cư địa phương cũng như sự quan tâm của chính quyền địa phương sẽ là cơ sở để tiềm năng du lịch trên địa bàn thực sự được khai thác và đóng góp mạnh mẽ vào phát triển kinh tế địa phương. Bài báo đề xuất một số kiến nghị cho chính quyền địa phương như sau:

Một là, tăng cường phổ biến cho người dân hiểu một cách toàn diện về du lịch nông nghiệp như cách thức làm du lịch nông nghiệp, thu nhập kỳ vọng khi tham gia để người dân trên địa bàn hiểu rõ và nhiệt tình tham gia.

Hai là, cần khuyến khích các hoạt động sản xuất các mặt hàng, sản phẩm lưu niệm đặc sắc tại địa phương.

Ba là, tích cực liên kết với các công ty du lịch để thiết kế các tour du lịch gắn với du lịch nông nghiệp tại địa phương.

Bốn là, thúc đẩy xúc tiến du lịch và hợp tác đầu tư để quảng bá hoạt động du lịch nông nghiệp cũng như thu hút được nhiều nhà đầu tư du lịch thực hiện đầu tư ở nơi đây.

Tài liệu tham khảo

Bùi Thị Lan Hương (2017). *Đánh giá tiềm năng phát triển du lịch nông thôn vùng kinh tế trọng điểm phía Nam*. Luận án tiến sĩ.

Tew, C. (2010). *Importance of Agritourism for agripreneur goal accomplishment*. University of Missouri-Columbia.

David, P. (2015). Agritourism: An American Perspective. *APO Agritourism Conference Presentations - West Java Indonesia*. July 28. 2015.

Hoàng Thị Thu Hương & Trương Quang Hải (2016). Ứng dụng phương pháp phân tích thứ bậc (AHP) và hệ thống thông tin địa lý (GIS) đánh giá tổng hợp tài nguyên du lịch Tây Nguyên. *Tạp chí Khoa học ĐHQGHN: Các Khoa học Trái đất và Môi trường*. Tập 32. Số 4 (2016) 1-11.

Nguyễn Hoàng Hiếu, Hà Thị Như Hằng (2020). Đánh giá mô hình phát triển du lịch nông nghiệp tại huyện Đăk Pơ - tỉnh Gia Lai. *Tạp chí Khoa học và Công nghệ Đại học Duy Tân*. 05(42) 146-157.

UBND tỉnh Bình Định (2016). *Quyết định số 2140/QĐ-UBND ngày 23/06/2016 về "Điều chỉnh, bổ sung quy hoạch tổng thể phát triển du lịch tỉnh Bình Định đến năm 2020 và tầm nhìn đến năm 2030"*. Truy xuất từ <https://thuvienphapluat.vn/van-ban/Van-hoa-Xa-hoi/Quyết-dinh-2140-QĐ-UBND-dieu-chinh-bo-sung-quy-hoach-tong-the-phat-trien-du-lich-Binh-Dinh-2016-317000.aspx> ngày 20/04/2022.

UBND tỉnh Bình Định (2019). *Quyết định số 1538/QĐ-UBND. Quyết định về việc phê duyệt định hướng phát triển du lịch khu vực phía bắc (gồm 4 huyện: Hoài Nhơn, Hoài Ân, Phù Mỹ và An Lão) tỉnh Bình Định đến năm 2025. tầm nhìn 2035*. Truy xuất từ <https://sodulich.binhdinh.gov.vn/system/application/upload/files/1538.PDF> ngày 20/04/2022.

UBND tỉnh Bình Định (2019). *Quyết định về việc phê duyệt đề án thí điểm phát triển du lịch tại các làng nghề truyền thống trên địa bàn tỉnh Bình Định đến năm 2025*. Truy xuất từ <https://sodulich.binhdinh.gov.vn/system/application/upload/files/2880.PDF> ngày 20/04/2022.

UBND tỉnh Bình Định (2021). *Báo cáo tiềm năng, thực trạng và định hướng phát triển du lịch nông thôn trên địa bàn tỉnh Bình Định*. Truy xuất từ <https://binhdinh.gov.vn/chi-dao-dieu-hanh/tiem-nang-thuc-trang-va-dinh-huong-phat-trien-du-lich-nong-thon-tren-dia-ban-tinh-binh-dinh.html> ngày 20/04/2022.

Vũ Đình Chiến (2021). *Đánh giá điều kiện tự nhiên và tài nguyên phục vụ phát triển du lịch tỉnh Bình Định theo hướng bền vững*. Luận án tiến sĩ.